

SAKSBEHANDLER
Erik Småland

VÅR REF.
14/00351-2

ARK. F - Fartøy
Skjærsund

DERES REF.

INNVALGSTELEFON

+47 98202739

DERES DATO

VÅR DATO
02.05.2014

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

KOPI

Knut Erik Grung
Kråkenesveien 45
5152 Bønes

SKJÆRSUND - LCLI - SØKNAD OM STATUS SOM VERNET SKIP

Riksantikvaren viser til brev av 02.02.2014 med søknad om at ovennevnte fartøy innvilges status som *vernet skip*.

Et fartøy kan gis status som vernet skip dersom følgende betingelser foreligger:

- Fartøyet må være verneverdig
- Eier må forplikte seg til å følge antikvariske retningslinjer både når det gjelder vedlikehold/konservering og i forbindelse med eventuelle istandsettingsarbeider.

Riksantikvaren avgjør om et fartøy skal kunne defineres som verneverdig. Det er i den sammenheng først og fremst fartøyet eller fartøytypens historiske betydning som blir vurdert. I tillegg vurderes fartøyet autenticitet/tilstand, samt prosjektets realisme sett i forhold til økonomi, gjennomføringsevne og organiseringen rundt fartøyet.

Historisk betydning

«Skjærsund» skal være bygget som jakten «Morilden» i Rosendal i Hardanger i 1898. I 1950 ble fartøyet ombygget i Sæbøvik på Halsnøy, der jaktehekken ble ombygget til krysserhekk.

Frem til 1986 var «Skjærsund» i fart som fraktesfartøy, men har siden vært brukt som fritidsfartøy. Nåværende eier overtok «Skjærsund» i 1997.

Mellom 1986 og 1995 ble semidieselmotoren på 40 hk byttet med nåværende Scania diesel på ca. 200 hk.

Jaktene var av de mest slitesterke konstruksjonene i fraktesflåten og disse skrogene var i drift fra tidlig 1800-tall og frem til sist på 1900-tallet. Flere av disse ble bevart og restaurert som seilende jakter, men få representerer i dag den lange og viktige perioden der disse fartøyene var motordrevne fraktesfartøy langs kysten. «Skjærsund» representerer derfor en gruppe fraktesfartøy som det i dag er få igjen av.

Ved restaurering av fartøyet bør siste periode som fraktesfartøy legges til grunn. Det betyr at det må være en målsetting å få montert en maskin av tilsvarende type som den som var om bord før 1986.

Fartøyets tilstand

Fartøyets konstruksjoner er intakt fra tiden som fraktefartøy. Det er konstatert skade på deler av hud og spant under vannlinjen, slik at dette må utbedres.

Konklusjon

Etter en samlet vurdering av fartøyets historie, alder/epoke, autentisitet, geografiske tilhørighet og historisk betydning, anser Riksantikvaren M/S «Skjærsund» som verneverdig.

Vilkår

Når et fartøy har fått formell status som *vernet skip*, skal bevaringsarbeidet i hovedsak utføres etter de samme prinsipper som gjelder for landbaserte kulturminner. Fartøyeier må derfor rette seg etter følgende hovedbetingelser:

- Fartøyets drift og vedlikehold skal ha som overordnet mål å sikre det som et varig kulturminne.
- Konserveringstiltak, vedlikehold og eventuelle istandsettingsarbeider må skje etter prinsipper som klart ivaretar de opprinnelige kvalitetene ved fartøyet ut fra en nærmere dokumentert epoke i dets historie.

Dette får konsekvenser i form av antikvariske krav til fartøyets eksteriør, interiør, materialvalg, håndverksmessige løsninger osv. Eier må derfor utarbeide en verneplan for fartøyet. En slik plan skal inneholde et forslag om hvilken epoke/årstall i fartøyets historie som skal danne utgangspunkt for vernearbeidet. Det må ikke utføres fysiske endringer, verken i interiør eller eksteriør, før denne verneplanen er utarbeidet og godkjent av Riksantikvaren.

Når det gjelder istandsetting og vedlikehold etter antikvariske retningslinjer har det i mange tilfeller vært vanskelig å forene vår tids regler for sikkerhet og sjødyktighet med det teknologiske nivået som de verneverdige fartøyene representerer. Dette har resultert i løsninger som har gått på bekostning av de antikvariske prinsippene. For å bøte på dette startet Sjøfartsdirektoratet, Norsk Forening for Fartøyvern og Riksantikvaren et samarbeid som munnet ut i etableringen av begrepet "vernet skip" i Sjøfartsdirektoratet sitt regelverk.

I følge Sjøfartsdirektoratet sine *Regler for passasjer- og lasteskip m. v.* blir "verneverdig skip" definert som "*Skip/fartøy som har fått slik status etter godkjenning av Riksantikvaren, eller den han bemyndiger. Denne status opprettholdes så lenge Riksantikvaren gjennom egen avtale med eier, finner at de antikvariske betingelsene er opprettholdt*". Videre heter det at "*Skip som er definert som verneverdig skip, kan etter vurdering i det enkelte tilfelle få opprettholdt sitt opprinnelige arrangement og utførelse mest mulig, mot at sikkerheten om nødvendig blir ivarettatt med driftsbegrensninger som reduksjon i fartsområdet, anvendelse kun i sommerhalvåret osv.*" Sjøfartsdirektoratet gir gebyrfritak for fartøy som har status som vernet.

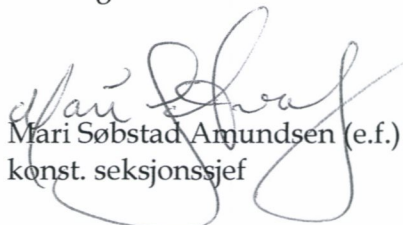
Når Riksantikvaren får skriftlig tilbakemelding om at dere godtar betingelsene som her er nevnt, vil formell bekreftelse på at fartøyet har status som vernet bli oversendt. Samtidig vil det også bli gitt melding om dette til Sjøfartsdirektoratet.

Vi vil presisere at godkjent status som *vernet skip* er knyttet til ovennevnte betingelser gjennom avtale mellom eier og Riksantikvaren. Ved eventuelt salg av fartøyet må det

sendes melding til Riksantikvaren, og ny eier må inngå ny avtale med Riksantikvaren hvis status for fartøyet ønskes opprettholdt. Riksantikvaren skal også varsles dersom fartøyet skifter hjemmehavn.

Avslutningsvis gjør vi oppmerksom på at vedtak om status som *vernet skip*, ikke nødvendigvis medfører tildeling av midler fra Riksantikvarens avsetning til fartøyvern.

Vennlig hilsen

Mari Søbstad Amundsen (e.f.)
konst. seksjonssjef

Erik Småland
seniorrådgiver

Kopi til: Sjøfartsdirektoratet, Postboks 2222, 5509 HAUGESUND/ **Hordaland**
fylkeskommune - Kultur- og idrettsavd., Postboks 7900, 5020 BERGEN